

HUT följeforskningsteam
Carin Nyman, Mats Holmqvist,

Delutvärderingsrapport I i projekt Individsamverkansteam (IST) Kungsbacka

I. Inledning

Bakgrunden till projektet Individsamverkansteam (IST) är att Kungsbacka kommun identifierat ett behov av att vidareutveckla samverkan mellan olika myndigheter vad gäller arbetslivsinriktad rehabilitering. Kommunen har tidigare haft samverkansprojekt som fokuserat gruppen långtidsarbetslösa (Betaprojektet, avslutat årsskiftet 2012/13). Man uppfattade dock att man trots upparbetade samverkansformer inte på ett tillfredsställande sätt kunde nå den grupp som behöver mer långtgående stöd för gynnsam arbetslivsinriktad rehabilitering. Man önskade därför utveckla ett multiprofessionellt team för att bättre svara upp mot de behov myndigheterna uppfattat att målgruppen hade. Den målgrupp som avsågs var personer i åldrarna 18-64 år som var arbetslösa eller långtidssjukskrivna och som bedömdes ha behov av insatser från flera myndigheter. Projektet vänder sig exempelvis till ”personer med svårigheter såsom neuropsykiatriska funktionshinder, sociala svårigheter, psykosociala svårigheter, f.d. missbruk, fysiska eller psykiska funktionshinder, samt förvärvad hjärnskada”. Syftet med teamets arbete är ”att skapa bättre förutsättningar för målgruppen att nå arbetsmarknaden samt förstärka och utveckla samverkansformer mellan deltagande aktörer”¹ Målgruppen för projektet är personer som under lång tid stått utanför arbetsmarknaden men som uttrycker intresse för att vilja pröva nya möjligheter för att förändra sin situation.

Gemensamt för målgruppen är att de har en komplex problembild där bedömningen är att inte insatser från enbart en myndighet kan förväntas ge tillfredsställande stöd utan där samverkan mellan olika myndigheter bedöms kunna innebära en större möjlighet till förändring för individen. Samordningsförbundet har därför beviljat medel för att driva projektet Individsamverkan (IST) under perioden 2013-09-01– 2015-12-31.

---

¹ Dokument *Ansökan om Medel – Individsamverkansteam Kungsbacka* till Samordningsförbundet Halland

1.1 Projektets mål

Projektmålen för projektet Individsamverkansteam, Kungsbacka såsom den beskrivs i ansökan har två huvudsakliga dimensioner: (1) samverkan mellan huvudmän och (2) utvecklande av metoder och rutiner med ett individcentrerat arbetssätt.²

Vad gäller den första dimensionen (1) samverkan mellan huvudmän är målsättningarna att via projektet uppnå

- a) Effektivare resursanvändning
- b) Ökad förståelse för delaktiga parter funktion och förutsättningar
- c) Gemensam kompetensutveckling
- d) Utökad samverkanskompetens – implementering i den egna organisationen

För den andra dimensionen (2) utvecklande av metoder och rutiner med ett individcentrerat arbetssätt, är målsättningarna att via projektet uppnå

- a) Ökad möjlighet till försörjning
- b) Möjlighet till bättre hälsa
- c) Ökad kunskap om vägar till sysselsättning och utbildning
- d) Delaktighet och begriplighet gällande sin egen rehabiliteringsplan
- e) Stöd och motivation
- f) Eget ansvarstagande

Vidare beskrivs att arbetslinjen skall vara i fokus för arbetet kring att skapa förutsättningar för individer möjlighet till etablering eller återgång i arbetslivet.

2. Utvärderingsmetodik

Följeforskning som ansats i en utvärdering utgår från att lärande är en central del i alla utvecklingsprojekt. Följeforskning syftar till att stödja projektets processer och utvecklingen av en struktur som möjliggör dialog och erfarenhetsutbyte inom projektet. Den strävar efter ett lärande på såväl strategisk nivå inom projektets styrgrupp som på operativ nivå bland projektpersonal och berörda handläggare. Uppmärksamheten riktas mot de strukturella förändringar som projektet syftar till och de strategier som utvecklas för att genomföra dessa.

Ett viktigt inslag i denna form av utvärdering är etableringen av arenor för dialog och lärande och användandet av metoder som involverar de som driver och arbetar i projektet. En sådan arena för dialog och lärande är seminarier som leds av utvärderaren för gemensam analys av det material som samlas in. Det material som samlas in brukar bestå av dokumentation inom projektet och av gjorda intervjuer med ett urval av informanter som belyser projektet genom sina erfarenheter av detta.

I kvalitativa intervjuer av det slag som används i utvärderingen ses intervjun som ett samtal mellan två personer som påverkar varandra och utfallet av intervjun. Verkligheten uppfattas i detta samspel som impregnerad av bådars förväntningar, avsikter och värderingar och den objektivitet som eftersträvas i kvantitativa undersökningar saknar därför relevans. Kvalitativa intervjuer ses istället som ett samspel mellan intervjuare och den intervjuade och resultatet som en gemensam konstruktion av berättelser om de fenomen som studeras.

---

² Specifika mål för projektet återges med den beskrivning som återfinns i, *Ansökan om Medel – Individsamverkansteam Kungsbacka* till Samordningsförbundet Halland

De intervjuer som har genomförts har ställs samman av utvärderingsteamet på Högskolan i Halmstad. Material från intervjuerna har strukturerats utifrån teman som utvärderingsteamet identifierat. Utdrag av intervjuerna har lyfts fram för gemensam analys och diskussion vid analysseminarium med styrgrupp och team.

Vid analysseminariet tolkas materialet genom att frågor ställs till detta både avseende innehållet och de egna tankar som detta väcker. Med utgångspunkt i analysseminariet skrivs sedan en delrapport 1 i vilken såväl innehållet i intervjuerna som diskussionen under analysseminariet beaktats.

Fokus för HUT följeforskning ligger i denna del av utvärderingen inte primärt på projektets effekt för de enskilda deltagarna. Det innebär att huruvida den samordnade arbetslivsinriktade rehabiliteringen i projektet inneburit bättre förutsättningar för målgruppen att nå arbetsmarknaden inte har varit i fokus. Fokus för denna del av utvärderingen har istället varit de samverkansformer och de arbetsmetoder som projektet identifierat under den tid projektet hittills pågått.

Datansamling har genomförts genom telefonintervjuer med IST styrgruppsmedlemmar och teammedlemmar. Intervjuerna har genomförts av Mats Holmqvist (fil.dr. Arbetsvetenskap), Carin Nyman (med.dr. Socialmedicin) vid Högskolan i Halmstad under september och oktober 2014. Intervjuerna spelades inte in utan anteckningar gjordes i direkt anslutning till respektive intervju. Följande intervjuer har genomförts:

Styrgrupp:

Karin Zetterman, verksamhetschef KC
Linda Hedberg, avd chef Vux psyk
Anette Rydberg, enhetschef FK
Ann-Christin Johansson, kontorschef AF

Team:

Linda Bertlin, Teamkordinator, FK
Mathilda Bengtsson, teamkordinator under perioden 2013-09 – 2014-06
Renée Fasson Rydman, AF
Veronica Bornestav, Socialförvaltningen/IFO
Magnus Gurman, Socialförvaltningen/IFO
Beatrice Ramfeldt, Region Halland, Psykiatri
Lena Svensson, FK

Tidigare ordförande i styrgruppen, Abdulla Said, samt tidigare teammedlemmar, Marie Widarsson IOF och Inger Karlsson Vuxenpsykiatri, har inte intervjuats.

Intervjuer med åtta deltagare i IST genomfördes under sommaren och hösten 2014 av projektets teamkordinator. En kort sammanfattning av huvuddragen av det som framkommit i dessa intervjuer har bilagts till analysmaterialet.

Underlag för delrapport 1 består således av material från; telefonintervjuer med team och styrgruppsmedlemmar, kort övergripande sammanfattning av huvuddragen i deltagarintervjuer samt diskussionsmaterial från analysseminarium 1, 2014-10-24. I delrapporten illustreras delar av resultatet genom intervjuцитat. Dessa citat tecknar innehållsmässigt de beskrivningar som givits men är inte att betrakta som ordagrant återgivna citat.

3. Resultat

3.1. Syfte, mål och målgrupp

Med utgångspunkt i datainsamling och diskussion vid analysseminarium framträder några viktiga huvudfrågor att ta med i det fortsatta arbetet. En av dessa frågor fokuserar projektets syfte i relation till den målgrupp som valts samt gemensam syn och beskrivning av representerade myndigheter kring vilket mål som skall uppnås i projektet.

I ansökan beskrivs att syftet med teamets arbete är ”att skapa bättre förutsättningar för målgruppen att nå arbetsmarknaden” Den målgrupp som projektet skall rikta sig till är personer som under mycket lång tid stått utanför arbetsmarknaden och som beskrivs ha omfattande medicinska eller sociala behov.³ Projektets huvudsyfte beskrevs i intervjuerna något olika av de personer som intervjuats. Målsättningen att ge stöd för att deltagarna skall komma närmare arbetslivet framhölls. Samtidigt lyftes i intervjuer såväl som vid analysseminarium svårigheten och rimligheten att nå detta mål inom projekttiden utifrån målgruppens ofta komplexa situation där steget till etablering eller tillbakagång till arbetslivet uppfattas vara långt. Vikten av att se vägen till arbetslivet som en process där viktiga delmål först måste uppnås som att exempelvis först få vardagliga rutiner eller en familjesituation att fungera, lyftes fram av teamet. Man såg också ett behov av ett förebyggande hälsoarbete som en viktig del i denna process för ett antal av deltagarna.

Inremitterade personer har varit svårare ärenden än vad remissen ibland visat. Att komma ut i arbete är inte rimligt, andra insatser behövs först. (teammedlem)

Vi i myndigheterna skickar folk som vi inte vet vad vi ska göra med, vidare till projekt och runt i systemet (styrgruppsledamot)

Målgruppen beskrivs som tvådelad. Den beskrivs dels bestå av personer som är mer rustade och dels av personer som är mindre rustade för att kunna nå det mål som satts upp i projektet kring ökad möjlighet till försörjning. Den grupp som beskrivs som mindre rustad bedöms utgöra omkring 70 procent av deltagarna. Detta faktum har föranlett en diskussion kring om det istället är rimligt att ha två målgrupper. Dels dem som kan förväntas nå någon form av (egen) försörjning och dels dem som kan förväntas ta steg framåt och rusta sig för ett närmande till arbetsmarknaden. För den senare gruppen uttrycks istället att ett rimligare mål är att personen subjektivt upplever att man fått en bättre hälsa. Detta ses som ett nödvändigt första steg för att senare skall vara mer rimligt nå ökade möjligheter till försörjning.

---

³ Dokument *Ansökan om Medel – Individsamverkansteam Kungälv* till Samordningsförbundet Halland

		Målgrupp	
		<i>Mer rustad</i>	<i>Mindre rustade</i>
Mål	<i>Arbete</i>	Önskat projektfokus år 2?	Tänkt projektfokus i ansökan
	<i>Hälsa</i>		Faktiskt projektfokus år 1

Figur 1: Diskrepansen mellan tänkt mål och målgrupp i ansökan i relation till hur arbetet i projektet faktiskt utvecklats

Utifrån intervjuer och diskussion vid analysseminarium framträder en komplex bild (se figur 1) och ett tydligt behov av att föra upp frågan kring val av målgrupp i relation till projektmål kring deltagarnas närmande till arbetsmarknaden och tidsaspekter för att nå det förväntade målet. För det fortsatta arbetet under år 2 i projektet är det viktigt att IST styrgrupp på ett tydligare sätt definierar vilket mål/målgrupp som projektet skall fokusera på.

Deltagare har vi men oklart var vi skall lägga krutet. Vi måste veta målet för att lägga upp processen. (teammedlem)

Som en del av denna diskussion blir definitionen av begreppen försörjning/egen försörjning intressant. Förståelsen kring vad som kan anses som egen försörjning skiljer sig mellan de samverkande myndigheterna. Exempelvis menar vissa av myndigheterna att vara arbetssökande på arbetsförmedlingen är ett uttryck för att personen kommit närmare arbetsmarknaden. Denna syn delas dock inte av arbetsförmedlingen själv utifrån hur de ser på sin målgrupp och sitt uppdrag.

Vad menar vi med självförsörjning? I AF är det eget arbete eller studier. I FK kan det vara bidrag från AF. Aktivitetsstöd är inte egenförsörjning. (styrgruppsledamot)

Under analysseminariet enades styrgruppen om följande definition av egenförsörjning: "Arbete i önskad omfattning, med eller utan subvention". Myndighetssamordningen i IST syftar till att stödja individen att gå från bidragssystem (ex. A-kassa, socialbidrag), via subventionssystem (ex. lönebidrag) till egenförsörjning (arbete, viss typ av studier). Rätt försörjning kan för några individer innebära att vara i rätt subventionssystem istället för i bidragssystemet. I diskussion kring mål och målgrupp har även den resursfördelning som valts i projektet lyfts upp. Arbetsförmedlingen bidrar här med en 75 % tjänst i projektet. trots att flertalet av deltagarna i projektet inte tillhör målgruppen för AF's arbete.

I syfte att kunna värdera om projektet varit framgångsrikt är det också angeläget att tydliggöra när deltagaren skall avsluta sin tid i projektet. Ett förtydligande blir särskilt viktigt för de deltagare som inte inryms inom definitionen för egenförsörjning som styrgruppen enats kring (ovan). För deltagare där detta mål inte visar sig vara realistiskt inom rimlig tid, vilka handlingsätt skall projektet ha för dessa personer samt när bör deltagaren återremitteras till myndigheten(erna)?

Vi måste få tydligare avslut, att andra myndigheter kan jobba vidare då man kommit igång eller man inte kommer vidare i projektet. (styrgruppsledamot)

3.2 Prioriterade värden från IST samverkan

Utifrån de intervjuer som gjorts med team och styrgrupp så framkom olika övergripande värden som lyftets fram som särskilt viktiga för IST samverkan och projektarbetet i nuläget. Värden är de aktiviteter, lärdomar och resultat som är betydelsefulla för syftet. De övergripande värdena nedan inrymmer i sin tur viktiga delvärden (se tabell 1). Vid det gemensamma analysseminariet ansåg både team och styrgrupp att de övergripande värden samt delvärden som framkommit relativt väl speglade den bild man hade av verksamheten.

Tabell 1: Övergripande värden och delvärden uttryckta av styrgrupp och team

Övergripande värden	Delvärden
Parallellt stöd istället för seriellt	Ex. gemensam process och mål, kollektivt ansvar för deltagaren, gemensam 'verktygslåda'
Flexibilitet och individanpassning	Ex. individen görs delaktig, kalibrering till person, situation och tid, tät uppföljning
Kreativitet och lärande	Ex. idéverkstad, tillgång till samlad kunskap
Prioriterad och positiv inställning	Ex. gemensamt budskap och språk, mandat för flexibilitet, tillit, prestigelöshet
Helhetsgrepp	Ex. holistiskt synsätt, erbjuda rätt sak först, neutral lokal
Annorlunda myndighetsroll	Ex. tänka utanför myndighetszonen, beredd att utvidga egna arbetsuppgifter och släppa in andra i egen professionell roll

Bland ovanstående övergripande värden prioriterades *parallellt stöd* som allra viktigast av styrgrupp och team. Därefter ansågs *kreativt lärande* samt *flexibilitet och individanpassning* vara särskilt viktiga värden för verksamheten (se tabell 1).

På samma sätt rangordnades de övergripande värdena utifrån frågan kring vad som ansågs mest realistiskt att implementera i ordinarie myndigheters verksamhet (se tabell 2). Här ansågs möjligheten till *kreativt lärande* som mest realistiskt att implementera. Styrgrupp och team framhöll även vikten av *parallellt stöd* där myndigheterna ger samtida insatser/stöd till skillnad från ett seriellt stöd där respektive myndighet erbjuder/genomför insatser inom ramen för sitt regelverk och verksamhet och sedan lämnar vidare till annan myndighet, samt ett *flexibelt och individanpassat arbetssätt*, som realistiska värden att implementera.

Tabell 2: Prioriteringar av övergripande värden. (Viktigast för samarbetsförmågan, mest realistiskt att implementera, topp tre)

Övergripande värden	Viktigast	Realistiskt	Topp 3
Parallellt stöd istället för seriellt	1	2	1
Kreativitet och lärande	2	1	1
Flexibilitet och individanpassning	3	2	3
Prioriterad och positiv inställning	5	4	
Helhetsgrepp	6	4	
Annorlunda myndighetsroll	4	6	

Bland de olika delvärden som från intervjuerna uppfattas ligga inom värdet *parallellt stöd istället för seriellt*, prioriterade styrgrupp och team en *gemensam process och mål* samt att *alla myndigheter deltar i samarbetet* som de allra viktigaste delvärdena att slå vakt om (se tabell 3).

Prioriteringar av delvärden inom de andra övergripande värdena hanns ej med under analysseminariet men kan med fördel göras i projektet utifrån det underlag som låg till grund för analysseminarium.

Tabell 3: Prioriteringar av delvärden inom värdet *Parallellt stöd istället för seriellt*

Delvärden	Viktigast	Realistiskt	Topp 3
Gemensam process	1	2	1
Gemensamt mål	4	1	2
Alla är med och ger och tar, även sjukvården	1	4	2
Förståelse för varandras regelverk	3	6	
Mer att erbjuda tillsammans	-	2	
Kollektivt ansvar för deltagaren	-	4	
Tillgång till varandras verktyglådor	-	7	

Det övergripande värdet kring parallellt stöd istället för seriellt är något som även bekräftas i de deltagarintervjuer som gjorts av teamkordinator. Deltagarna beskrev att de uppfattade att verksamheten i IST var mer effektiv, att det hände något snabbare samt att verksamheten signalerade att det finns fler lösningar än problem. Detta var en inställning som man inte ansåg att man mött tidigare i samma utsträckning. Stödet i att få ”samtidig” hjälp av flera myndigheter och hjälp med samordning och tät uppföljningen av hur processen framskred uppfattades som viktig för att en förändring skall kunna ske.

3.3 Problem och rekommendationer

- Inledningsvis i denna delrapport beskrevs målgrupp och mål för projektet såsom de angavs i ansökan. Utifrån den analys som gjorts framgår att det inför det fortsatta arbetet i projektet samt senare implementering är angeläget att styrgruppen arbetar vidare med att förtydliga fokus för verksamheten både avseende målgrupp och olika projektmål.
- Oklarheten kring vilka personer som projektets verksamhet skall rikta sig till och den problematik som följer därav har diskuterats ovan.
- Vad gäller projektmålen för den andra dimensionen dvs. utvecklande av metoder och rutiner med ett individcentrerat arbetssätt så saknas organisatoriska effektmål. Om nya metoder och rutiner som tas fram i det tillfälliga projektet ska tas tillvara och implementeras i de permanenta verksamheterna, är det viktigt att sätta organisatoriska mål för detta. Annars riskerar de att upphöra när projektet slutar.
- Det sätt som målen i den andra dimensionen idag är formulerade på, gör flera av dem svåra att mäta om deltagarna verkligen har nått dem. Detta medför i sin tur svårigheter för projektet att följa upp den verksamhet och de insatser man genomför på individnivå. Även för den första dimensionen, samverkan mellan huvudmän, finns ett behov av att fundera över hur de beskrivna målen skall mätas och följas upp. Utan en konkretisering av mål och en specificering av hur målen skall mätas och följas upp blir det problematiskt att visa på de effekter projektet haft. I en förlängning innebär det också svårighet att visa på vilka värden som bör och kan implementeras i ordinarie verksamhet efter projektens slut.
- För att kunna komma vidare i processen kring att värdera ISTs möjlighet att nå de uppsatta projektmålen framkommer sammanfattningsvis ett stort behov av förtydligande kring ingångsvärde (dvs. vilken målgrupp och vilken målsättning är rimlig för den målgrupp som väljs) samt utgångsvärde (dvs. när kan olika mål sägas vara uppfyllda, när skall avslut göras med eventuell återremittering till respektive myndighet). Ett sätt att arbeta vidare med detta

kan vara att, utifrån de övergripande värden och delvärden som framkommit, konkretisera vad de innebär för praktiska åtgärder, hur dessa kan mätas, följas upp och var ansvaret för respektive delmoment ligger.